

Prof. dr hab. med. Grzegorz Jakiel
I Klinika Położnictwa i Ginekologii
CMKP

Warszawa 03.01.2023 r.

Ocena dorobku naukowego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne dr n. med. Magdaleny Litwińskiej

Dr med. Magdalena Litwińska uzyskała dyplom lekarza medycyny z wynikiem bardzo dobrym w roku 2013 na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Po odbyciu stażu podyplomowego, rozpoczęła specjalizację w Klinice Ginekologii, Rozrodczości i terapii Płodu oraz Diagnostyki Leczenia Niepłodności Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki kierowanej przez Profesora Krzysztofa Szaflika. W latach 2016 do 2018 odbyła staż kliniczny i naukowy w King's College w Londynie. W 2017 roku obroniła pod kierunkiem Profesora Szaflika rozprawę doktorską pt. „Ocena kompleksowej diagnostyki i terapii wewnątrzmacicznej w przypadkach patologicznych zmian echostruktury płuc płodu”. Rozprawa została wyróżniona przez Radę Naukową Instytutu „Centrum Zdrowia Matki Polki”. Po zakończeniu stażu w King's College w Londynie w 2018 roku otrzymała dyplom Fetal Medicine nadawany przez Fetal Medicine Foundation w Londynie. W 2020 roku Habilitantka otrzymała tytuł specjalisty w zakresie położnictwa i ginekologii. Od 2021 roku pracuje w I Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na stanowisku dydaktycznym (jak podaje Habilitantka) i jednocześnie w Uniwersyteckim Centrum Zdrowia Kobiety i Noworodka w Warszawie.

OCENA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Dr med. Magdalena Litwińska jako osiągnięcie naukowe przedstawiła cykl 3 prac o łącznym IF 20,193, punktacji MN równej 325 pkt pod łącznym tytułem : „Stratyfikacja opieki położniczej na podstawie ryzyka rozwoju stanu przedrzucawkowego określonego za pomocą czynników biochemicznych i biofizycznych w drugim trymestrze ciąży”. We wszystkich publikacjach Habilitantka jest pierwszym autorem. Materiał do wszystkich prac był zbierany podczas pobytu w Londynie pod merytoryczną opieką prof. Nicolaidesa.

Publikacje są spójne tematycznie i dotyczą badań usg i biochemicznych w prognozowaniu stanu przedrzucawkowego i planowania postępowania klinicznego zależnego od wyników prognozy. Podstawowym założeniem badawczym jest przeniesienie zasadniczego etapu stratyfikacji do drugiego trymestru ciąży zamiast dotychczas stosowanego I trymestru. Pewną wadą przedstawionego sposobu rozumowania jest możliwość wprowadzenia prewencji kwasem acetylosalicylowym znacznie później niż w dotychczas stosowanym modelu.

Pierwsza z publikacji dotyczy stanu prognozowania ciężkości stanu przedrzucawkowego na podstawie średniego ciśnienia tętniczego, średniego oporu w tętnicach macicznych, łożyskowego czynnika wzrostu (PIGF) i rozpuszczalnej kinazy tyrozynowej 1 (sFlt-1). Badanie ma charakter prospektywnego obserwacyjnego badania klinicznego, opartego na bardzo dużej (16254) populacji ciężarnych u których w 2,9% doszło do rozwoju stanu przedrzucawkowego. Starannie przeprowadzona analiza statystyczna wskazała na bardzo wysoką czułość i swoistość proponowanego modelu diagnostycznego.

Druga publikacja dotyczy wyznaczenia grup ryzyka i progów odcięcia przy kwalifikacji do tych grup jedynie na podstawie indeksu pulsacji w tętnicach macicznych ocenianego podczas rutynowego badania ultrasonograficznego w okresie pomiędzy 19 a 24 tygodniem ciąży. Analiza dotyczyła 96678 ciężarnych. Najistotniejszym wynikiem było wyodrębnienie dodatkowej w stosunku do pierwszej publikacji grupy ryzyka wymagającej oceny w 28 tygodniu ciąży.

Trzecia publikacja oparta na populacji 37886 ciężarnych poświęcona jest poprawie uprzednio proponowanego algorytmu poprzez ocenę PIGF i sFlt-1 w wybranej grupie ryzyka określonego na podstawie badania przepływów w tętnicach macicznych. Grupa, w której badania biochemiczne dawały wartość dodaną określono na około 40% populacji co ma istotne znaczenie ze względu na ich organizacyjną dostępność i koszt.

Podsumowanie

Patrząc całościowo na badania stanowiące osiągnięcie naukowe dr Magdaleny Litwińskiej należy podkreślić ich skrajnie konsekwentny charakter, ściśle skoncentrowanie na budowaniu coraz bardziej użytecznego i efektywnego modelu opieki nad grupą wykazującą ryzyko wystąpienia stanu przedrzucawkowego.

Podkreślić należy, że badania o tej skali były możliwe jedynie w oparciu o ogromny materiał Fetal Medicine Foundation. Pragnę podkreślić ogromną liczebność badanych grup i bardzo zaawansowane metody matematyczne pozwalające na tworzenie algorytmów klinicznych z których znana jest wspomniana powyżej organizacja. Należy przyjąć z uznaniem fakt, że polska badaczka wzięła w tych badaniach znaczący udział.

Nie ukrywam, że analiza osiągnięcia naukowego wymaga sformułowania kilku wątpliwości :

- wszystkie trzy prace zostały opublikowane w jednym periodyku naukowym,
- Habilitantka podaje, że odegrała główną rolę w planowaniu badania i rekrutacji pacjentek do badań, tymczasem pierwsza z publikacji została zaakceptowana do druku w maju 2018 roku, co oznacza, że została przygotowana podczas pierwszych kilkunastu miesięcy pobytu Pani Dr Magdaleny Litwińskiej w King's College, przy badanej populacji blisko 20 tysięcy pacjentek wydaje się trudne zakwalifikowanie ich do badania i nadzór nad badaniami przez jedną osobę w dodatku świeżo dołączoną do zespołu.
- kolejne prace wykonane zostały na populacji odpowiednio blisko sto tysięcy i ponad 37 tysięcy pacjentek, co moim zdaniem również wymaga doprecyzowania roli Habilitantki w badaniach.

Do dokumentów zostało dołączone oświadczenie Prof. Nicolaidesa potwierdzające wiodącą rolę Pani dr Magdaleny Litwińskiej w badaniach, ale obiektywne możliwości wykonania podobnej pracy w okresie 2 lat wydają się warte przedyskutowania. Wartościowe byłoby np. przedłożenie przez Habilitantkę planu projektu naukowego z którym pojechała do Profesora Nicolaidesa i w oparciu o który te wielkie badania zostały przeprowadzone.

Wyjaśnienie tych wątpliwości przez Komisję Habilitacyjną pozwoliłoby na pełniejszą ocenę przedstawionego osiągnięcia naukowego.

Ocena dorobku naukowego

Dr med. Magdalena Litwińska jest (poza omówionym powyżej osiągnięciem naukowym zgłoszonym jako podstawa habilitacji) autorem 16 publikacji naukowych i 2 rozdziałów w wydawnictwach książkowych. Łączna ich wartość punktowa wynosi 30.81 IF i 750 MN. W 14 spośród nich Habilitantka jest pierwszym autorem. Prace Doktor Magdaleny Litwińskiej były cytowane 115 razy (scopus) co pozwoliło wyliczyć liczbę Hirscha na 6.

Cały dorobek badawczy i publikacyjny dotyczy zagadnień związanych z diagnostyką ultrasonograficzną w przebiegu ciąży i terapią płodu opartą na tej technice.

Koncentruje się on na 5 stanach patologicznych płodu i przedstawia doświadczenia Habilitantki i grup w których pracy uczestniczyła.

Pierwsza to CCAM (zwyrodnienie gruczołako torbielowate płuc) – badania były prowadzone pod kierunkiem profesora Krzysztofa Szaflika i ostateczna analiza dotyczyła 12 płodów, we wszystkich przypadkach stwierdzono przesunięcie śródpiersia, założenie drenu zostało z sukcesem przeprowadzone w 24 tygodniu ciąży co pozwoliło osiągnąć sukces perinatologiczny w 10 przypadkach.

Kolejna to sekwestr oskrzelowo-płucny – badania prowadzone pod kierunkiem profesora Wielgosia. Opublikowana w 2022 roku w JMC analiza dotyczy grupy 29 płodów diagnozowanych i leczonych, podstawowy wniosek opublikowanej analizy dotyczy możliwości różnego przebiegu choroby i celowości terapii prenatalnej jedynie w grupie o pogarszającym się stanie. W pozostałych przypadkach terapia postnatalna wydaje się efektywniejsza.

Wodogłowie wrodzone, potworniak okolicy krzyżowo-guzicznej i uropatie zaporowe – badania prowadzone w grupie kierowanej przez profesora Szaflika w ICZMP w Łodzi, zaowocowały 4 publikacjami będącymi analizami klinicznymi podsumowującymi kliniczne dokonania grupy.

Wszystkie publikacje mają charakter retrospektywnych analiz klinicznych dorobku wiodących polskich ośrodków. Dla całkowitego i jednoznacznego wyjaśnienia roli Habilitantki w przeprowadzeniu badań przydatne byłoby oświadczenie na ten temat współautorów lub kierowników ośrodków w których były one wykonane czyli Profesorów Krzysztofa Szaflika i Mirosława Wielgosia.

Podsumowując:

dorobek naukowy dr med. Magdaleny Litwińskiej, także po wyłączeniu osiągnięcia naukowego, ma wysoki wskaźnik wpływu, charakter niemal monograficzny i dotyczy bardzo dobrze zdefiniowanego zagadnienia diagnostyki ultrasonograficznej i terapii płodu.

Jest niezmiernie charakterystyczne, że Habilitantka nie rozprasza się na jakiegokolwiek poszukiwania w innych nawet pokrewnych zagadnieniach a wszystkie (co warto podkreślić) Jej publikacje wytyczają jeden nurt. Dodatkowo dr Magdalena Litwińska bardzo dobrze odnajduje swoją rolę w grupach terapeutycznych co niewątpliwie wskazuje na zdolność pracy w zespole.

Stwierdzam, że dr med. Magdalena Litwińska spełnia formalne warunki określone w artykule 219.1 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021 poz. 478,619).

Podsumowując całokształt opinii stwierdzam, że:

zarówno osiągnięcie naukowe jak całokształt dorobku naukowego dr med. Magdaleny Litwińskiej wskazują na dobre przygotowanie naukowe Kandydatki, Jej zaangażowanie i pracowitość. Sądzę, że podniesione powyżej wątpliwości powinny być wyjaśnione podczas posiedzenia Komisji i w przypadku ich satysfakcjonującego rozstrzygnięcia moją ocenę proszę traktować jako pozytywną.

Wnoszę do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie dr n. med. Magdaleny Litwińskiej do dalszych procedur zmierzających do nadania stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych a nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne